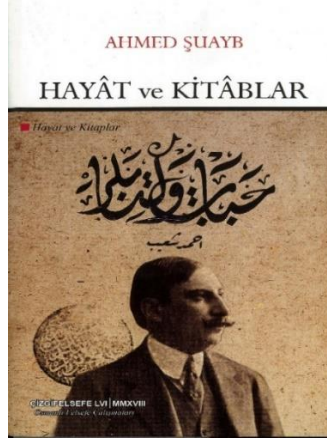

AHMED ŞUAYB, *HAYÂT VE KİTÂBLAR*
(SAD. VE HAZ. PROF. DR. ERDOĞAN ERBAY) KONYA 2018

DR. AHMET KARAKUŐ*

İnsan, doğası gereği sıkıntılı zamanlarında arayış içine girmektedir. Bu arayış, eski huzurlu günlerine geri dönmek için bireyin yaptığı çabalar olarak görülebilir. Bu çaba, toplum açısından da düŐünülebilir. Osmanlı Devletinin son döneminde, toplumda hem sosyolojik anlamda hem dinî bakımdan eskinin devamı olan bir kesimin ve bir taraftan da kurtuluşu BatılılaŐmada arayan bir neslin varlığı bilinmektedir.

Erdoğan Erbay'ın sadeleştirip hazırladığı *Hayât ve Kitâblar*'ın yazarı Ahmed Şuayb, Tanzimat'la birlikte teŐekkül eden Türk düŐüncesinin, İkinci MeŐrutiyet'ten sonraki pozitivist anlayışın yapılanmasında, ihmal

* DR. AHMET KARAKUŐ, Atatürk Üniversitesi, Türkçe đretimi AraŐtırma ve Uygulama Merkezi (ATA-TMER). Email: ahmet.karakus@ata-uni.edu.tr.

edilmişliğine rağmen, köşe taşlarından birisi konumundadır.”¹ Bu ifadeler Ahmed Şuayb’ın kurtuluşu Batı’da yani pozitivismde gören Osmanlı olduğunu göstermektedir. Bu ise dönem şartları dikkate alındığında İslâmî duyarlılığın ön planda olduğu bir imparatorlukta ciddi bir çıkış olarak görülmelidir. Erbay’ın sadeleştirerek günümüze kazandırdığı “devrin alışkanlığı çerçevesinde, önce *Servet-i Fünûn Mecmuası*’nda tefrika edildikten sonra, iki defa kitap hâlinde basılan *Hayât ve Kitâblar*, Avrupa pozitivismini yakından tanımaya çalışan bir düşünürün, özellikle birinci kaynaklardan faydalanarak hazırlamış olduğu bir eserdir.”²

Erbay’ın hazırlamış olduğu *Hayât ve Kitâblar*’a bakıldığında Ahmed Şuayb’ın; Hippolyte Taine, Gabriel Monod, Ernest Lavisse, Gustave Flaubert, Niebuhr, Ranke ve Mommsen gibi isimleri eserine aldığı görülmektedir. Bu kişilere bakıldığı zaman Taine eleştirmen, Monod, Lavisse, Niebuhr, Ranke ve Mommsen tarihçi, Flaubert ise romancıdır. Bu ise Ahmed Şuayb’ın özellikle tarihçi gözüyle Batıyı göstermek istediği anlamına gelebilir. Bu bakış açısının günümüzde anlaşılması adına Erdoğan Erbay’ın yaptığı sadeleştirme önem arz etmektedir. Ayrıca Erbay’ın bu eseri hazırlaması, ismi önemli fakat az bilinen bir Osmanlı yazarı Ahmed Şuayb’ı ve kitabını günümüz insanının tanınması adına da dikkat çekicidir.

Erbay’ın sadeleştirip hazırladığı *Hayât ve Kitâblar* dört bölüme ayrılabilir. Bu kısımlar; Ahmed Şuayb ve kitabının tanıtıldığı 11 ve 25. sayfalar arası olan birinci bölüm, *Hayât ve Kitâblar*’ın latinize edildiği 29 ve 304. sayfalar arası ikinci bölüm, sadeleştirme yapılan 305 ve 578. sayfalar arası üçüncü bölüm ve 579 ile 582. sayfalar arası verilen ekler kısmı dördüncü bölüm olarak gösterilebilir.

Erdoğan Erbay; “Ahmed Şuayb, *Hayât ve Kitâblar*, 2. Baskı, Matbaa-i Hukûkiyye, İstanbul, 1329/1913, 407 s.” künyesini dikkate alarak bu eseri hazırlamıştır.³ Erbay’ın sadeleştirip hazırladığı “Ahmed Şuayb, *Hayât ve Kitâblar*, Erdoğan Erbay (Sad. ve Haz.), Çizgi Kitabevi, Konya 2018.” künyeli eserin tarihi dikkate alındığı zaman bu, yazarın *Hayât ve Kitâblar* ile

¹ Ahmed Şuayb, *Hayât ve Kitâblar*, Erdoğan Erbay (Sad. ve Haz.), Çizgi Kitabevi, Konya 2018, 9.

² Ahmed Şuayb, *Hayât ve Kitâblar*, 9.

³ bk.. Ahmed Şuayb, *Hayât ve Kitâblar*, 4.

bir asırdan fazla bir zaman öncesinin hem Batı hem de Osmanlı toplumunun fotoğrafını sergilediği anlamına gelmektedir. Eserde yer alan şahısların tarihçi ve edebiyatçı olmaları hasebiyle günümüz insanının yüz beş yıl evvelinin hem tarihî hem de edebî dünyasını tanınması demektir. Bu ise sadeleştiren eseri dikkat çekici hâle getirmektedir.

KAYNAKÇA

Ahmed Şuayb. (2018). *Hayât ve Kitâblar* (Sad. ve Haz. Erdoğan Erbay). Konya: Çizgi Kitabevi.